

Leo Trotskij

Det är nödvändigt att bygga kommunistpartier och en international på nytt

15 juli 1933

Inriktningen på att reformera Komintern

Från dagen den bildades har Vänsteroppositionen sett som sin uppgift att reformera Komintern, att återuppliva den genom marxistisk kritik och internt fraktionsarbete.

I en rad länder framför allt Tyskland, har de senaste årens händelser med överväldigande styrka visat den ödesdigra karaktären hos den byråkratiska centrismens politik. Men den stalinistiska byråkratin, beväpnad med extraordinära resurser, har inte utan framgång lyckats ställa sin kasts intressen i motsättning till den historiska utvecklingens krav. Resultatet har blivit att Kominterns utveckling har löpt, inte mot återuppväckelse utan mot sönderfall och splittring.

Men inriktningen på ”reformerings”, tagen som helhet, var inte något misstag: Den representerade ett nödvändigt steg i utvecklingen av den marxistiska grenen av Komintern; Den gav ett tillfälle att träna kadrer av bolsjevik-leninister; och det var inte utan att den lämnade sina spår i arbetarrörelsen i sin helhet. Den stalinistiska byråkratins politik stod under den här perioden ständigt under Vänsteroppositionens tryck. De progressiva åtgärder som Sovjetregeringen anammade, och som motverkade thermidor-offensiven, var bara partiella och senkomna lån från Vänsteroppositionen. Liknande manifestationer, dock i mindre skala, kunde iakttas i alla Komintern-sektioners verksamhet.

Det ska tilläggas att graden av degeneration hos ett revolutionärt parti, som regel inte kan bestämmas i förväg, baserat på enbart på symptom. Faktiska bekräftelser i form av händelser är oersättliga. Förra året var det ännu teoretiskt omöjligt att betrakta det som absolut uteslutet att bolsjevik-leninisterna, på grund av klasskampens skärpning, skulle lyckas med att förmå Komintern att ta upp kampen mot fascismen. Det samtidiga försöket av SAP i Tyskland att inta en oberoende hållning, fick inget inflytande på händelseutvecklingen, därför att massorna – i det kritiska ögonblicket – väntade på signaler från sina gamla organisationers politiska ledarskap. När Vänsteroppositionen bedrev fraktionspolitik och skolade sina kadrer i erfarenheterna av den politiken, dolde vi dock aldrig – för oss själva eller andra – att ett nytt nederlag för proletariatet som en följd av centrismen, oundvikligen skulle få en avgörande betydelse, och skulle i sin tur kräva en drastisk omprövning av vårt ställningstagande i frågan: fraktion eller parti?

Bytet av inriktning

Det farligaste som kan hända i politiken är att man blir fånge i sina egna paroller – de som var giltiga igår men tömda på innehåll idag. Teoretiskt sett lämnade KPDs kollaps fortfarande två vägar öppna för den stalinistiska byråkratin: Antingen en total omvärdering av politiken och styret; Eller tvärtom, en fullständig strypning av alla tecken på liv i Kominterns sektioner. Vänsteroppositionen leddes av denna teoretiska möjlighet när den, efter att ha lyft fram parollen om ett nytt parti i Tyskland, lämnade frågan öppen om Kominterns öde. Det var emellertid uppenbart att de kommande veckorna skulle ge ett svar och alltför lite hopp om att det skulle bli ett gynnsamt sådant.

Allt som hänt sedan den 5 maj – Resolutionen från EKKIs presidium om situationen i Tyskland; Alla sektioners tysta acceptering av denna skamliga resolution; Den anti-fascistiska kongressen i Paris; Den officiella linjen från KPDs centralkommitté i exil; Det österrikiska kommunistpartiets öde; Det bulgariska kommunistpartiets öde; etc – allt detta vittnar slutgiltigt att ödet, för inte bara KPD utan också för hela Komintern, bestämdes i Tyskland.

Ledarskapet i Moskva hade inte bara proklamerat den politik som ledde till Hitlers seger som ofelbar, de hade också förhindrat all diskussion om vad som hade hänt. Detta skamliga förbud blev inte kränkt eller förkastat. Inga nationella kongresser; inga internationella kongresser; inga diskussioner på partinivå; inga diskussioner i pressen! En rörelse som inte vaknar när fascismen dundrar fram, och som fogligt underkastar sig sådana kränkande handlingar från byråkratins sida, demonstrerar därmed att den är död och att ingenting någonsin kan återuppväcka den. Att säga detta öppet och officiellt är vår direkta plikt gentemot proletariatet och dess framtid. I allt vårt kommande arbete är det nödvändigt att ha som utgångspunkt den officiella Kommunistiska Internationalens kollaps.

Realism kontra pessimism!

Det faktum att två partier, det socialdemokratiska och det kommunistiska, vilka växte fram med 50 års mellanrum och båda utgick från den marxistiska teorin och proletariatets klass-intressen, kunde nå ett så sorgligt slut – det ena genom totalt förräderi, det andra genom bankrott – kan skapa pessimistiska stämningar även bland avancerade arbetare. ”Var finns garantin att inte en ny revolutionär grupp går samma öde till mötes?” De som kräver garantier i förväg borde i allmänhet hålla sig borta från revolutionär politik. Orsakerna till socialdemokratins och den officiella kommunismens fall måste sökas, inte i marxistisk teori eller i bristande kvalitet hos de som tillämpade den, utan i de konkreta förutsättningarna i den historiska processen. Det är inte frågan om att ställa abstrakta principer mot varann. Det handlar istället om levande sociala krafterns kamp – med dess ofrånkomliga upp- och nedgångar, dess organisationers förfall, där hela generationer går förlorade, och nödvändigheten som därför uppstår att mobilisera nya krafter på ett nytt historiskt stadium. Det finns ingen utstakad väg för proletariatets revolutionära uppsving. Med de ofrånkomliga uppehållen och partiella reträtterna, är det nödvändigt att gå framåt på en väg korsad av oräkneliga hinder och täckt av det förflutnas spillror. De som skräms av detta borde stiga åt sidan.

Men hur kan man förklara att vår gruppering, vars analys och prognos har bekräftats av den verkliga utvecklingen, växer så sakta? Orsaken måste sökas i klasskampens utveckling. Fascismens seger tar sitt grepp om tiotals miljoner. Politiska prognoser når bara tusentals eller tiotusentals, vilka dessutom känner trycket från miljonerna. En revolutionär tendens kan inte skörda stora segrar samtidigt som proletariatet lider enorma nederlag. Men det utgör inget försvar för att stå handfallen. Just i perioder av ebb formas och härdas kadrer vilka senare kommer att kallas att leda massorna i ett nytt angrepp.

Nya vändningar

De försök att skapa ett ”andra parti” eller den ”Fjärde Internationalen” som har gjorts mer än en gång i det förflutna, sprang fram ur den sekteristiska erfarenheten hos isolerade grupper som var ”desillusionerade” på bolsjevismen, och som följaktligen misslyckades varje gång. Vi tar inte vårt eget ”missnöje” eller vår ”desillusionering” som utgångspunkt, utan klasskampens objektiva utveckling. Alla omständigheter i den proletära revolutionens

utveckling kräver obönhörligt en ny avantgardeorganisation och ger också de nödvändiga förutsättningarna för det.

Upplösningen av socialdemokratin pågår nu parallellt med Kominterns kollaps. Hur djupgående reaktionen inom proletariatet än är, så måste hundratusentals arbetare i hela världen redan fråga sig hur den framtida klasskampen och en ny organisering av krafterna kommer att se ut. Ytterligare hundratusentals kommer att ansluta sig till dem i en nära framtid. Att begära av dessa arbetare, av vilka en del lämnade Komintern i förtrytelse medan en majoritet inte tillhörde Komintern ens i dess bästa år, att de följer den stalinistiska byråkratins ledarskap som är oförmögen att glömma eller lära någonting, är att ägna sig åt donquijoteri och att hindra det proletära avantgardets formering.

Otvivelaktigt kommer det, bland de stalinistiska organisationernas medlemmar, att återfinnas ärliga kommunister som kommer att hälsa vår nya linje med rädsla och till och med ilska. En del av dem kommer kanske tillfälligt överge en sympatisk inställning till oss för en fientlig. Men det är nödvändigt att inte låta sig ledas av sentimentala och personliga överväganden, utan på masskriterier.

Samtidigt som hundratusentals och miljoner arbetare, speciellt i Tyskland, lämnar kommunismen delvis för fascismen och huvudsakligen in i likgiltighet, går tiotusentals socialdemokratiska arbetare, påverkade av samma nederlag, åt vänster – till kommunismen. Det kan här, emellertid, inte bli tal om att de accepterar det hopplöst misskrediterade stalinistiska ledarskapet.

Ända till nu har dessa vänstersocialistiska organisationer varit emot oss pga vår vägran att bryta med Komintern och bygga självständiga partier. Denna viktiga oenighet är nu borta pga händelseutvecklingen. Därför har diskussionen om formella organisatoriska frågor övergått till det programmatiska, politiska planet. Det nya partiet kan växa större än det gamla bara om det, genom att stå fast vid besluten vid Kominterns fyra första kongresser, är kapabelt att i sitt program, strategi, taktik och organisation ta hänsyn till de senaste tio årens förfärliga läxa.

Bolsjevik-leninisterna måste delta i öppna diskussioner med de revolutionära socialistiska organisationerna. Som grund för diskussionerna ska vi föreslå de elva punkter som antogs av vår förkonferens (efter en ändring av punkten om ”fraktion och parti” enligt de nuvarande tesernas anda). Vi är givetvis beredda på att diskutera alla andra programmatiska förslag omsorgsfullt och på ett kamratligt sätt. Vi måste och skall visa att principiell oförsonlighet inte har något med sekteristisk snobbism att göra. Vi ska visa att marxistisk politik består i att få reformistiska arbetare attraherade av revolutionära tankar, och inte i att förskjuta revolutionära arbetare till fascismen.

Formeringen av starka revolutionära organisationer i flera länder -organisationer befriade från allt ansvar för de reformistiska och centristiska byråkraternas brott och misstag och beväpnade med det marxistiska programmet och ett klart revolutionärt perspektiv – kommer att starta en ny era i världsproletariatets utveckling. Dessa organisationer kommer att attrahera alla de genuina kommunistiska element som ännu inte kan få sig själva att bryta med den stalinistiska byråkratin, och ännu viktigare, de kommer gradvis att samla den unga generationen arbetare under sin fana.

Sovjetunionen och SUKP

Sovjetunionens existens, trots den mycket långt gångna degenereringen av arbetarstaten, förblir ännu ett faktum av omätbar revolutionär betydelse. Sovjetunionens sammanbrott skulle

leda till en fruktansvärd reaktion i hela världen, kanske för decennier framöver. Kampen för att bevara, rehabilitera och stärka den första arbetarstaten hänger oupplösligt ihop med världsproletariatets kamp för den socialistiska revolutionen.

Den stalinistiska byråkratins diktatur växte fram som ett resultat av Sovjetunionens efterblivenhet (böndernas flertal) och den proletära revolutionens tröghet i väst (frånvaron av oberoende revolutionära proletära partier). Den ledde i sin tur inte bara till degenerationen av proletariatets diktatur i Sovjetunionen, utan också till en fruktansvärd försvagning av det proletära avantgardet i hela världen. Motsättningen mellan Sovjetstatens progressiva roll och stalinistbyråkratins reaktionära roll, är en av många manifestationer av "lagen om den ojämna utvecklingen". I vår revolutionära politik måste vi ta denna historiskt givna motsättning som vår utgångspunkt.

Sovjetunionens så kallade vänner (vänsterdemokrater, pacifister, Brandleriter, och dylika) upprepar Komintern-funktionärernas argument att kampen mot den stalinistiska byråkratins, främst kritiken av dess falska politik, "är kontrarevolutionär". Det är byråkratins politiska lakejers ståndpunkter, men aldrig en revolutionärs. Sovjetunionens kan försvaras både internt och externt enbart med hjälp av en korrekt politik. Alla andra överväganden är antingen sekundära eller helt enkelt lögner.

Det nuvarande SUKP är inte ett parti, utan en dominerande apparat, kontrollerad av en okontrollerad byråkrati. Både inom och utom SUKP pågår omgrupperingar av de spridda styrkor från dess grundläggande delar: det proletära och det thermidorianskt-bonapartistiska. Över båda dessa står den centristiska byråkratin som för ett utrotningskrig mot bolsjevik-leninisterna. Även om de då och då hamnar i starka konflikter med sina halv-allierade, thermidorianerna, så banar stalinisterna väg för dem genom att krossa, strypa och korrumpera bolsjevikpartiet.

Om Sovjet inte kan nå socialismen utan en proletär revolution i väst, så kommer inte de ryska bolsjevik-leninisterna med bara sina egna styrkor, att kunna återskapa bolsjevikpartiet och rädda proletariatets diktatur utan återuppbygget av en genuin proletär international.

Sovjetunionen och Komintern

Att försvara Sovjetunionen mot hotet om militär intervention har blivit en uppgift mer akut än någonsin. De officiella sektionerna av Komintern är lika impotenta i det här sammanhanget som alla andra. I deras munnar har försvaret av Sovjet blivit en rituell fras, tömd på allt innehåll. Kominterns otillräcklighet döljs av ovärdiga komedier, som antikrigskongressen i Amsterdam och antifascistkongressen i Paris. Kominterns faktiska motstånd mot imperialisternas militära intervention kommer att visa sig var ännu mer otillräckligt än dess motstånd mot Hitler. Att hysa några illusioner i det fallet vore att gå med förbundna ögon mot en ny katastrof. Det aktiva försvaret av Sovjet kräver genuint revolutionära organisationer, oberoende av stalinistbyråkratin, stående på egna ben och med stöd från massorna.

Grundandet och tillväxten av sådana revolutionära organisationer, deras kamp för Sovjetunionen, deras konstanta beredvillighet till en enad front med stalinisterna mot intervention och kontrarevolution – allt detta kommer att ha en enorm betydelse för Sovjetrepublikens interna utveckling. Stalinisterna kommer, om de behåller makten, att få allt mindre möjligheter att slingra sig undan den enade fronten när farorna, både inhemska och utländska, blir alltmer akuta och när världsproletariatets oberoende organisation blir en starkare kraft. De nya styrkeförhållandena kommer att försvaga byråkratins diktatur, och stärka bolsjevik-

leninisterna i Sovjetunionen och uppvisa ett långt bättre perspektiv för arbetarrepubliken i dess helhet.

Bara skapandet av en marxistisk international, totalt oberoende av den stalinistiska byråkratin och i politisk konfrontation med den, kan rädda Sovjetunionen från kollaps genom att binda samman dess öde med ödet för den världsomfattande proletära revolutionen.

”Likvidationism”

Byråkratiska kvacksalvare (och deras lakejer t ex Brandleriterna) talar om vår ”likvidationism”. De repeterar aningslöst och samvetslöst ord tagna ur bolsjevikernas gamla vokabulär. Likvidationism var beteckningen på den tendens som, under ”konstitutionell” tsarism, förnekade behovet av ett illegalt parti. De ville ersätta revolutionär kamp med kontrarevolutionär ”laglighet”. Vad har vi gemensamt med likvidatorerna? I det här sammanhanget är det mycket mer lämpligt att påminna om ultimativisterna (Bogdanov, m fl), som fullt ut förstod behovet av en illegal organisation men gjorde om den till ett instrument kännetecknat av en hopplöst felaktig politik. Efter krossandet av revolutionen såg de som den första uppgiften att förbereda ett väpnat uppror. Lenin tvekade inte att bryta med dem, trots att det fanns en hel del oklanderliga revolutionärer bland dem. (De bästa av dem återvände senare till bolsjevikerna).

Lika falska till karaktären är stalinisternas (och deras lakejer Brandleriternas) påståenden om att Vänsteroppositionen håller på att åstadkomma en ”augustikonferens” mot ”bolsjevism”. Här hänvisas det till ett försök 1912 (ett av många) att ena bolsjevikerna och mensjevikerna. (Låt oss komma ihåg att Stalin gjorde ett sådant försök, men inte i augusti 1912 utan i mars 1917!). För att den analogin ska ha minsta mening, vore det nödvändigt för det första att erkänna den stalinistiska byråkratin som bolsjevismens bärare; För det andra vore det nödvändigt för oss att ställa frågan om enandet av Andra och Tredje Internationalerna. Det går inte att prata om vare sig det ena eller det andra! Kvacksalvarnas analogi är avsedd att dölja det faktum att de brandleritiska opportunisterna försöker ställa in sig hos de stalinistiska centrister på en grund av ömsesidig amnesti, medan bolsjevik-leninisterna ställer sig uppgiften att bygga det proletära partiet på en principiell grund, prövad i de största slagen, segrarna och förlusterna, i den imperialistiska epoken.

På den nya vägen

Syftet med dessa teser är anmoda kamraterna att stryka över det avslutade historiska skedet, och att skissa nya perspektiv att arbeta efter. Men det som sagts ovan innebär inte att de omedelbart förestående praktiska uppgifterna, de konkreta förändringarna i politiken, eller tempot och metoden att slå in på den nya vägen, skulle vara förutbestämda. Bara efter att en principiell enighet har blivit säkrad med avseende på de nya perspektiven – och våra tidigare erfarenheter säger mig att vi kommer att uppnå en sådan enighet – kommer det ställas konkreta taktiska frågor på dagordningen, tillämpliga på förhållandena i varje särskilt land.

I vilket fall är det som står under diskussion nu inte en omedelbar proklamation av nya partier och en oberoende International, utan förberedelserna för dem. Det nya perspektivet kännetecknas framförallt av att allt prat om ”reformer” och kraven på att återupprätta de oppositionella i de officiella partierna, måste överges då de är utopiska och reaktionära. Det dagliga arbetet måste anta en oberoende karaktär, bestämd av våra egna möjligheter och styrkor och inte de formella kriterierna på en ”fraktion”. Vänsteroppositionen upphör totalt med att känna sig, och agera som, en ”opposition”. Den blir en oberoende organisation som

banar sin egen väg. Den bygger inte bara sina egna fraktioner i de socialdemokratiska och stalinistiska partierna, utan genomför också oberoende arbete bland partilösa och oorganiserade arbetare. Den skapar sin egen bas i fackföreningarna, oberoende av den stalinistiska byråkratins fackliga politik. Den deltar i valen under egen fana, när omständigheterna är gynnsamma för det. I förhållandet till reformistiska och centristiska arbetarorganisationer (inklusive de stalinistiska) vägleds den av generella principer om enhetsfrontspolitik. Framför allt tillämpar den enhetsfrontpolitiken i syfte att försvara Sovjet mot intervention utifrån och kontrarevolution inifrån.

Översättning: *Per-Erik Gustafsson*

Engelsk originaltitel: *It is Necessary to Build Communist Parties and an International Anew*

Först publicerad i *Fjärde Internationalen* 4/88